

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „АГРАРНА ИКОНОМИКА“

Приета от ФС (протокол № 11/ 25.04.2024)

Приета от КС (протокол № 7/ 11.04.2024)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ“

ЗА СПЕЦ: „Аграрен бизнес“; ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 7

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	120	-

Изготвили програмата:

1.
(проф. д-р Теодорина Турлакова)
2.
(доц. д-р Мария Станимирова)
3.
(гл. ас. д-р Радмил Николов)

Ръководител катедра:
„Аграрна икономика“ (проф. д-р Теодорина Турлакова)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина “Развитие на селските райони” има за цел да даде знания по основни въпроси от функционирането и развитието на селските райони. На съвременния етап познаването на пазарните и социално-икономически аспекти на регионалното развитие като част от стопанската политика на страната, има важно значение за осъществяване на ефективен мениджмънт от аграрните предприемачи.

Основно място в курса е отделено на икономическите и социалните проблеми на селските райони като непосредствен резултат от негативните демографски тенденции. Разглеждат се мястото и значението на селските райони в териториалната структура на страната, предлагат се различни методики за класификация и определяне типа на селския район. Студентите се запознават с различни мерки за развитие на териториалните общности, програмата ПРСР и приоритетите на Националния план. Посочените теми дават възможност за провеждане на интересни практико-приложни семинари.

В процеса на обучение се прилагат и развиват следните ключови компетентности, съгласно препоръката на Съвета на Европейския съюз от 22 май 2018 г, а именно:

- личностна компетентност, социална компетентности и компетентност за придобиване на умения за учене - група 5;
- гражданска компетентност - група 6;
- културна компетентност и изява – група 7.

Дисциплината стимулира придобиването по-широкопрофилна подготовка с хибриден характер, включваща познания от други професионални направления, съобразно възприетата от Стратегия за развитие на висшето образование в Република България 2021-2030 и целите на ИУ-Варна приети с мандатната програма. Високата степен на интердисциплинарност е в посока на надграждане на знанията на студентите и постигане на интегрираност с други дисциплини (като „Макроикономика“, „Планиране и др.) и други научни области като „Регионално развитие“, „Териториално планиране“ и др.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
Тема I. Селските райони – обект на изследване и изучаване		3	3	
1.1	Предмет на дисциплината.			
1.2.	Необходимост от изучаване и формиране на системни познания за селските райони.			
1.3.	Методически въпроси на изследването и дефиниране на селските райони.			
Тема 2:Селските райони-характеристика и особености		3	3	
2.1.	Същност и характеристика на селските райони			
2.2.	Необходимост от определяне			
2.3.	Място на селските райони в териториалната структура на страната.			
2.4.	Дефиниране на селските райони в България.			

Тема 3: Стопанска политика за развитие на селските райони в България		3	3	
3.1.	Въпроси на базисната политика.			
3.2.	Създаване на стратегия на политиката за селско развитие. Дърво на целите.			
3.3.	Социално-икономическа функция на благосъстоянието			
3.4.	Държавна политика в областта на земеделието и селските райони.			
Тема 4: Опитът на ЕС и САЩ в развитието на селските райони		3	3	
4.1.	Цели на политиката на ЕС и САЩ за развитие на селските райони.			
4.2.	Същност на програмите Leader и Leader-2.			
4.3.	Видове селски райони в страните от ЕС и САЩ. Стратегии за тяхното развитие.			
4.4.	Възможности за прилагане в България			
Тема 5: Правителствена намеса в стопанското развитие на селските райони		3	3	
5.1.	Необходимост от правителствена намеса. Намеса в общественния сектор.			
5.2.	Доставка на фактори на производството. Търсене на стоки и услуги.			
5.3.	Инициативи и субсидии.			
Тема 6: Влияние на институциите върху стопанското развитие на селските райони		3	3	
6.1.	Институционална промяна. Неправителствени организации, влияещи върху селските райони. Взаимодействие между институции и предприемачи.			
6.2.	Специфика на предприемачеството в селските райони.			
6.3.	Предимства и недостатъци на предприемачеството в селските райони пред предприемачеството в урбанизираните територии.			
Тема 7: Възможни подходи при класифициране на селските райони		3	3	
7.1.	Необходима информация за класификация. Избор на показатели за класификация.			
7.2.	Примерна класификация за България на база избрани показатели.			
7.3.	Примерна класификация на равнище област и равнище община.			
Тема 8: Общи проблеми на селските райони. Специфика на проблемите в селските райони на България.		3	3	
8.1.	Дефиниране на общите проблеми на селските райони. Дефиниране на проблемите в българските селски райони.			
8.2.	Проблеми свързани с работната сила, с ниската продуктивност, с инфраструктурата, екологични проблеми.			
8.3.	Използвани подходи и теоретични възможности за решаване на проблемите в селските райони.			
Тема 9: Селските райони – база за развитие на аграрен бизнес		3	3	
9.1.	Регионални условия и фактори, влияещи върху инвестиционния процес в селските райони.			
9.2.	Развитие на ефективно земеделско производство и конкурентен хранително-преработвателен сектор.			

9.3.	Създаване на алтернативна заетост, диверсификация на икономическите дейности.			
Тема 10: Стратегия, мерки и програми за развитие на селските райони в България		3	3	
10.1	Приоритетни области на Стратегии и Национален план за развитие на земеделието и селските райони.			
10.2.	Предприсъединителни и европейски програми . Приоритетни области и мерки предвидени по ПРСР през различните програмни периоди.			
10.3.	Финансиране, процедура за кандидатстване и усвояване на средствата.			
Общо:		30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ¹	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Курсов проект по практически проблем	1	30
1.2.	Практически казус	1	20
1.3.	Тест	1	20
Общо за семестриалното оценяване:		3	70
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	50
Общо за сесийното оценяване:		1	50
Общо за всички форми на контрол:		4	120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Турлакова, Теодорина Желязкова Регионални измерения на предприемачеството и предприемаческата активност в селските райони на България, Унив. изд. Наука и икономика, 2023, 330 с., 978-954-21-1153-5.
2. Маджарова, Светла Иванова, Пенева, Мария Маринова, Патарчанова, Емилия Николова Селски райони, Изд. комплекс - УНСС, 2013, 290 с. : с табл., диагр., 978-954-644-416-5.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Станимирова, Мария Радославова Изследване капацитета на земеделски производители в селски райони от област Варна, Унив. изд. Наука и икономика, 2012, с. 254 - 259, 978-954-21-0602-9.
2. Дойчинова, Юлия Маркова Устойчиви мултифункционални селски райони: преосмисляне на моделите и системите на земеделието при нараснали изисквания и ограничени ресурси 978-954-21-0957-0.и, Изд. комплекс УНСС, 2022, 322 с., ISBN 978-619-232-599-2.

¹ При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

3. Киречев, Дамян Димитров Изследване екологичната конкурентоспособност на избрани типове селски райони в България = Study of the environmental competitiveness of selected types of rural areas in Bulgaria, Унив. изд. Наука и икономика, 2018, с. 129 – 148.
4. Станимиров, Евгени Петров, Станимирова, Мария Радославова Конкурентоспособност и капацитет за устойчиво развитие на икономическите субекти в селски райони от област Варна, Унив. изд. Наука и икономика, 2014, 392 с. : с табл., диагр., 978-954-21-0769-9.
5. Турлакова, Теодорина Желязкова Възможности на регионалната политика за насърчване на предприемачеството в селските райони на България, Унив. изд. Наука и икономика, 2017, с. 222 - 234, ISBN 978-954-21-0944-0.
6. Турлакова, Теодорина Желязкова Прилагане на Общата селскостопанска политика при изграждане на устойчиви бизнес модели в селските райони на България, НБУ, 2020, с. 349 - 360. - (Пор. Лидерство, о-во. стр. визии), ISBN 978-619-233-131-3 ; ISSN 2603-4905.
7. Todorov, Ivaylo Socio-Economic Differences between Rural and Non-Rural Areas = Социално-икономически разлики между селски и неселски райони, Институт по аграрна икономика. СА, 2021, pp. 11 - 20.
8. Тодоров, Ивайло, Станимирова, Мария Радославова Влияние на директните плащания на ОСП върху икономическата ситуация в селските райони, Институт по аграрна икономика. СА, 2022, с. 35-44, ISSN 0205-3845 (print) ; 2534-9872 (online).